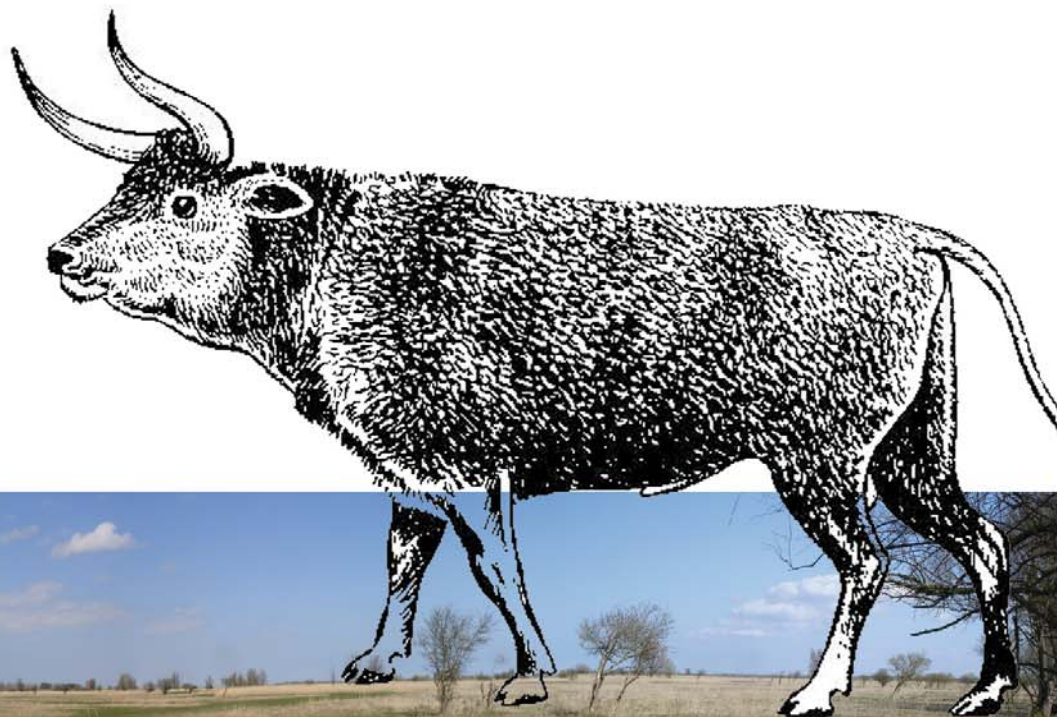

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

'DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL'

Onderzoek naar productielandschappen
in de Flevopolder

MELANIE KONING
STEVEN MEIJER
HERMINEKE WELLEWEERD

Aanleiding

- Zelfvoorzienendheid in nieuwe woonwijken (ook Almere Oosterveld)
- Hoe voorinvesteren in groen op zulke grote oppervlakken? -> natuurlijke processen

Doel

- Welke landschapsbeelden levert dit op?
- Met deze beelden kunnen we ontwerpen aan groenstructuren in nieuwe (deels) zelfvoorzienende woonwijken in de Flevopolder
- Met een programma van eisen dit ontwerp in de context inpassen

Vraagstelling

Hoofdvraag:

‘Welke mogelijkheden zijn er om een woonwijk in de Flevopolder, waar een voorinvestering is gedaan in de groenstructuur door middel van natuurlijke processen, (deels) zelfvoorzienend te laten zijn en welke landschapsbeelden en landschappelijke kwaliteiten levert dat op?’

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

Deelvragen:

- 1. Wat zijn de landschappelijke kwaliteiten van de Flevopolder en welke kwaliteiten zijn specifiek voor haar natuurgebieden?*
- 2. Welke natuurlijke ontwikkelingen zullen in de polder optreden, uitgaande van de abiotische kenmerken van de polder, wanneer de natuurlijke processen de vrije loop wordt gelaten en welke landschapsbeelden horen hierbij?*
- 3. Welke typen voedsel-, energieproductie en gebruiksvorwerpen kunnen uit de natuur worden gehaald voor de stadslandbouw en welke randvoorwaarden stellen zij?*
- 4. Welke variatie in landschapsbeelden leveren deze functies op?*

Deelvraag 1

Wat zijn de landschappelijke kwaliteiten van de Flevopolder en welke kwaliteiten zijn specifiek voor haar natuurgebieden?

Hendriks en Stobbelaar (2003)

Landschappelijke kwaliteit =

Leesbaarheid van het landschap: samenhang in het groter geheel

*Verticale, horizontale, historische en seizoen samenhang Flevopolder
-> parameters natuurgebieden -> programma van eisen*

Deelvraag 2

Welke natuurlijke ontwikkelingen zullen in de polder optreden, uitgaande van de abiotische kenmerken van de polder, wanneer de natuurlijke processen de vrije loop wordt gelaten en welke landschapsbeelden horen hierbij?

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

Deelvraag 3

Welke typen voedsel- , energieproductie en gebruiksvorwerpen kunnen uit de natuur worden gehaald voor de stadslandbouw en welke randvoorwaarden stellen zij?

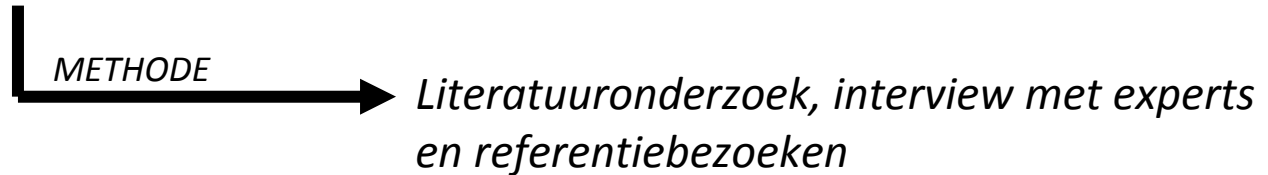
Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

Deelvraag 4

Welke variatie in landschapsbeelden leveren deze functies op?

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Hoofdvraag

Deelvraag 1

P.V.E

Deelvraag 2

Informatie

Deelvraag 3

Informatie

Deelvraag 4

Beelden

Casestudy

*‘Het ideaalbeeld
voor de Flevopolder’*

Conclusies

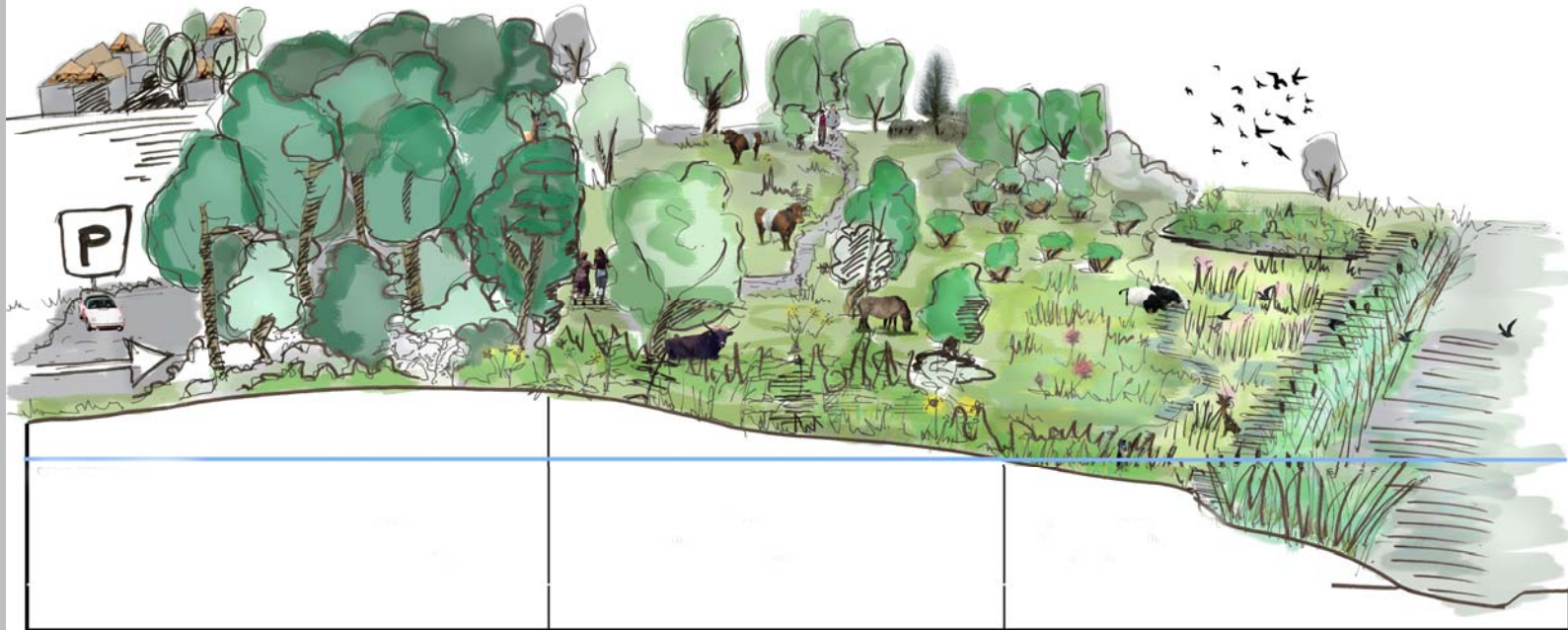
Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Onderzoekskader

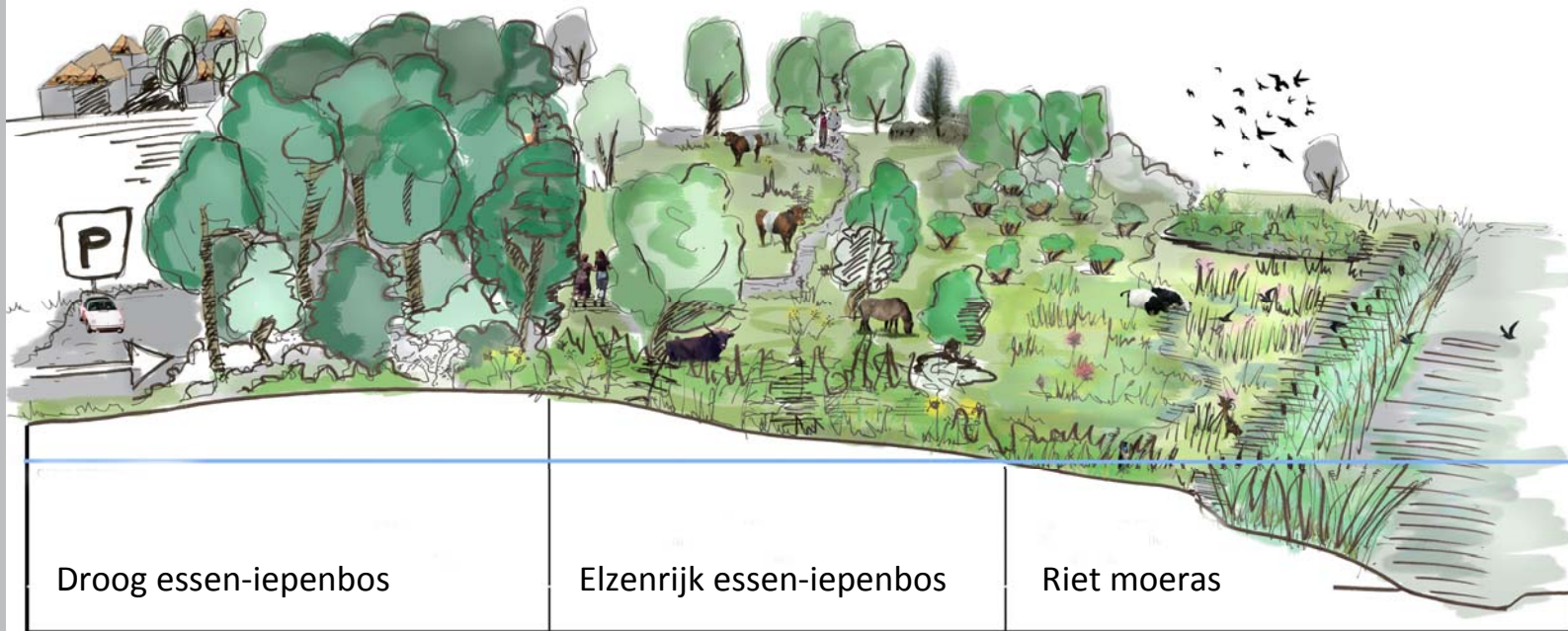
Casestudy

Conclusies

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

'DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL'

Natuurlijke processen

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

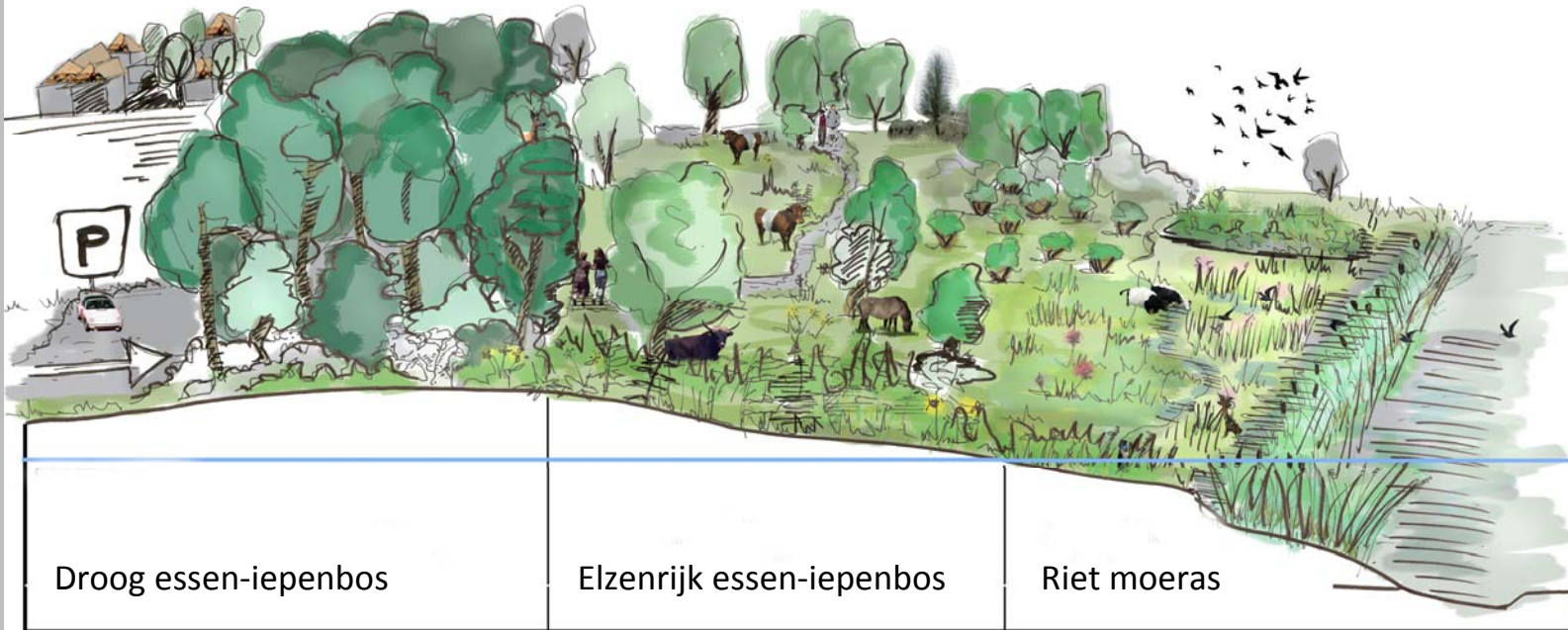
‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Producten

Vlees

Melk

Droog essen-iepenbos

Elzenrijk essen-iepenbos

Riet moeras

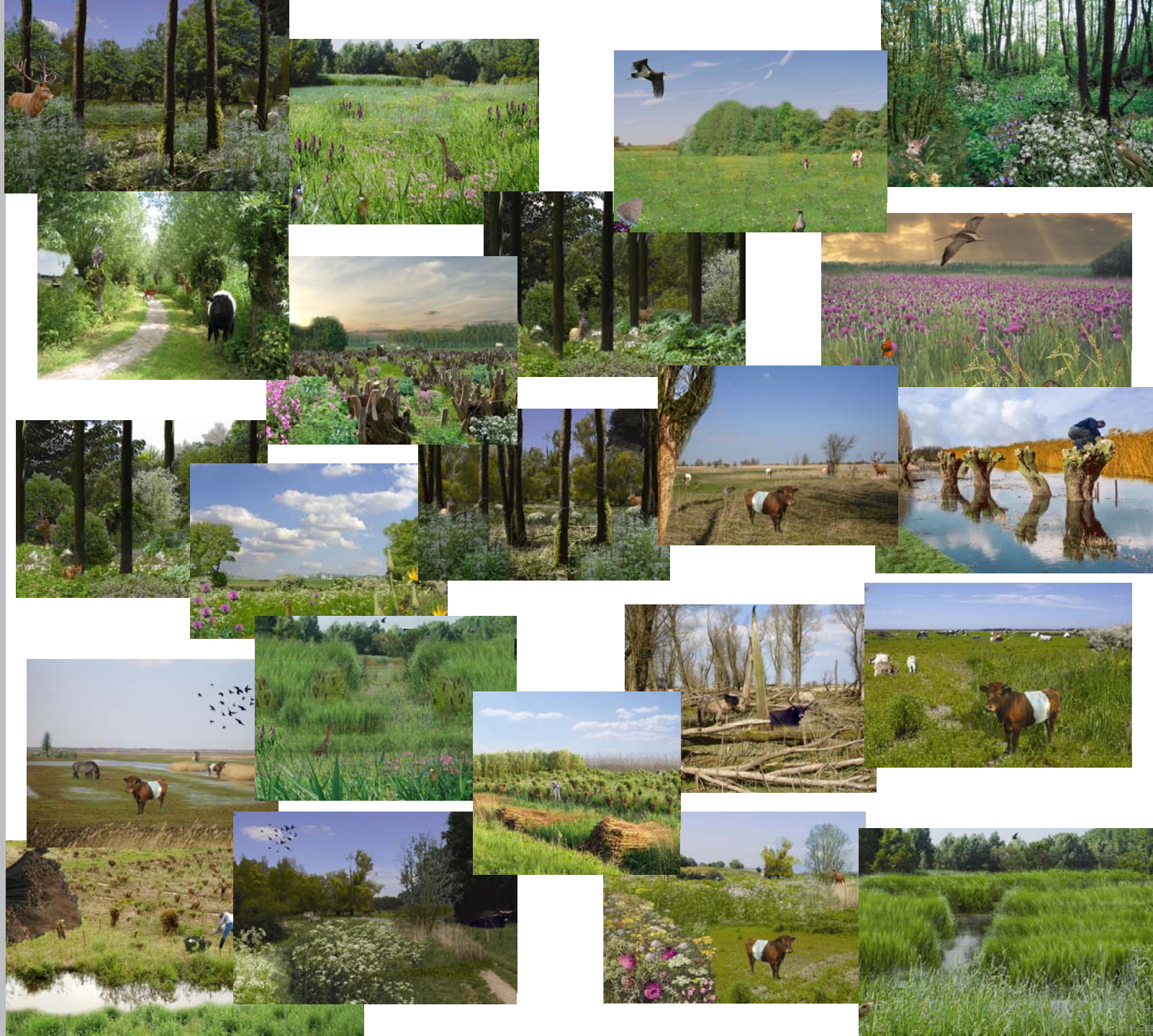
Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

Landschappelijke kwaliteit

Programma van eisen voor natuurgebieden in de Flevopolder:

Verticale samenhang

-In een natuurgebied groeit vegetatie dat hoort bij de abiotiek

-Invloeden van peilbeheer en graasbeheer zijn zichtbaar

-Geleding door water

Horizontale samenhang

- Natuurgebied ligt in een kavelpatroon

- Er is een kern met een hoge gebruikerskwaliteit

- Toegankelijkheid gekenmerkt door een parkeerplaats

- Verweving van wijk met natuurgebied

- Wel/niet aanwezigheid van een boszoom kenmerkt de identiteit van het bos

Historische samenhang

- Primitieve grazer in plaats van gedomesticeerde soorten

Seizoen samenhang

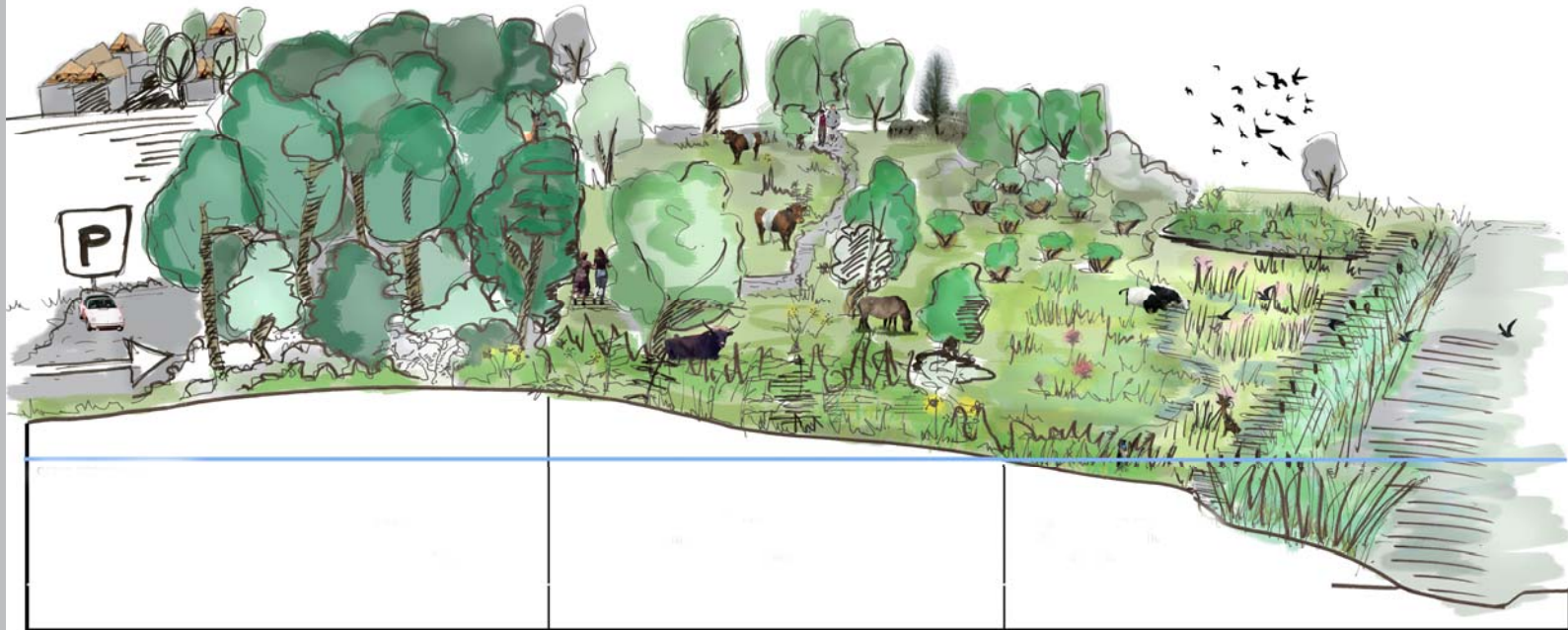
-Sterke wisseling in beeld per seizoen in flora en fauna

-Landschapsbeeld verandert door begrazing, groei en afsterving

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Onderzoekskader

Casestudy

Conclusies

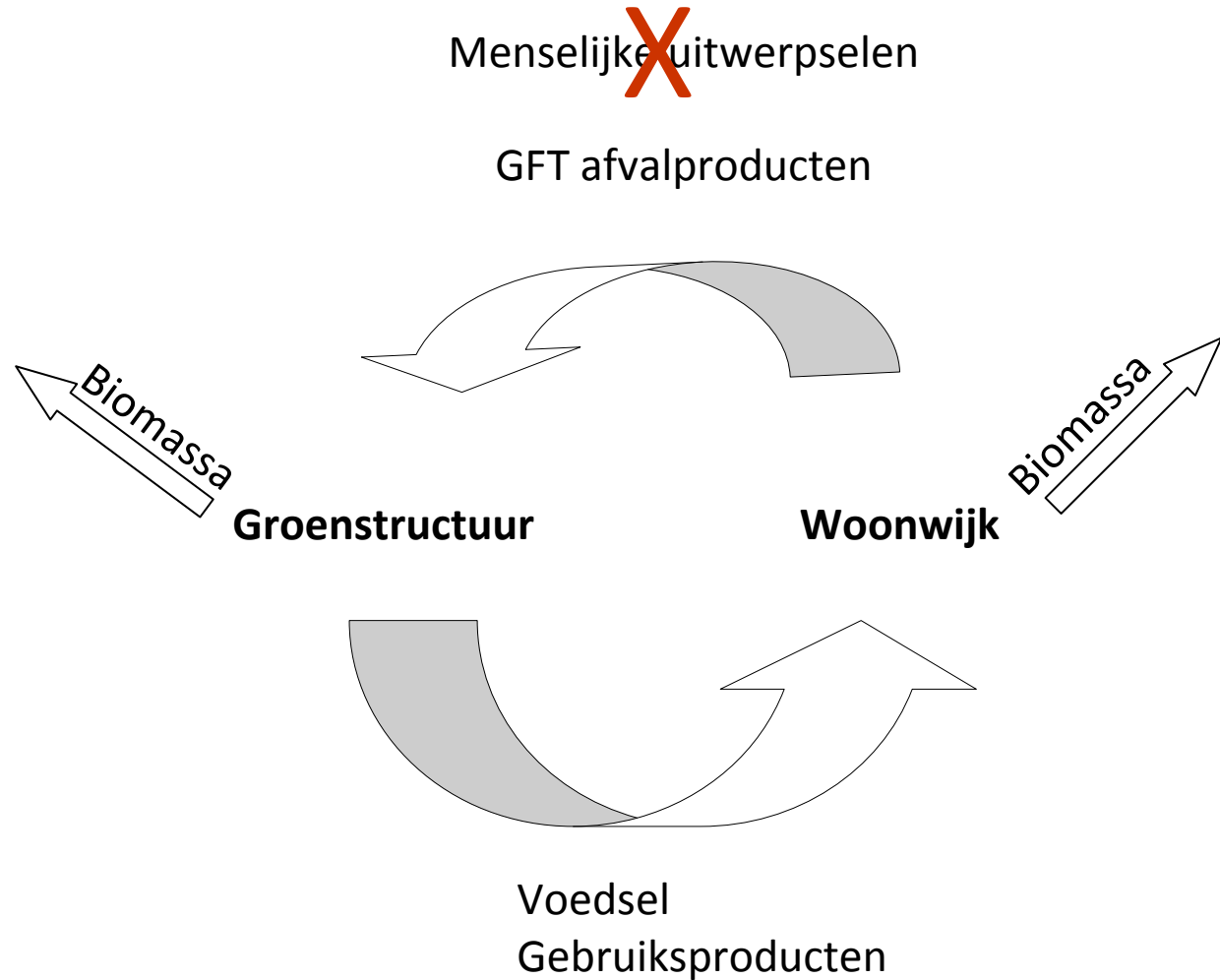
Invloed van begrazing

Begrazing heeft grote impact op het landschapsbeeld:

- Sommige landschappen kunnen niet tegen begrazing zoals bepaalde graslanden, dekriet, hakhout, grienden en jong bos.
- Runderen kunnen positieve invloed hebben op bepaalde landschappen zoals riet voor waterzuivering
- Er ontstaat een aantrekkelijk mozaieklandschap
- Meer diversiteit en verschillende biotopen
- Middels reliëf kan begrazing worden gestuurd

Nutriëntenkringloop

Een volledig gesloten nutriëntenkringloop is binnen het huidige landbouwsysteem niet mogelijk

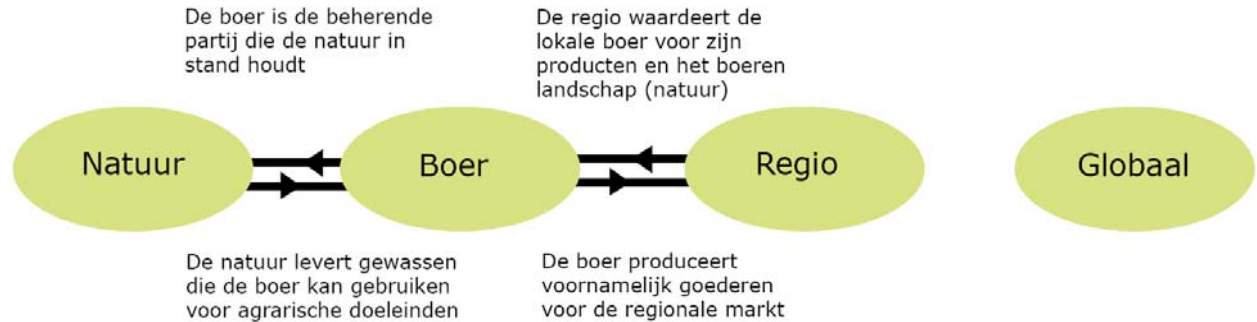
Zelfvoorzienendheid

Volledige zelfvoorzienendheid uit Flevopolder-natuur is niet mogelijk:

- Eenzijdig productenaanbod en gebrek aan kennis
- Wel mogelijkheden inwoners van de wijk meer betrokken te krijgen bij hun omgeving. Boer geeft extra dimensie wanneer deze natuurbeheer, akkerbouw, veeteelt, voorlichting en verkoop van producten gaat faciliteren

Relatie overzicht

Bij zelfvoorzienende regio

Terugkoppeling op de hoofdvraag

- Verschillende producten kunnen worden onttrokken:
  - *biomassa voor energie*
  - *voedsel*
  - *gebruiksproducten*
- Landschapsbeelden dat dit oplevert:
  - *Hooi- en graslanden*
  - *Rietlanden*
  - *Half open landschappen*
  - *Hakhoutbossen*
  - *Bossen*
- Landschappelijke kwaliteit:
  - *Wanneer het gebied in de context van de Flevopolder past door aan het opgestelde programma van eisen te voldoen*

Aanbevelingen

- Nieuwe denkrichtingen, het zoeken van combinaties:
  - *Boomgaardebomen en bos*
  - *Landbouw en natuurbeheer*
- Vervolgonderzoek:
  - *Landschapsbeelden bij andere soorten dieren in natuur*
  - *Mogelijkheden voor een sterkere interactie tussen wijk – landbouw – natuur*
  - *Berekening van opbrengsten uit de natuur*
  - *Andere producten (niet landschapsveranderend) die wijk meer zelfvoorzienendheid maken*

ZELFVOORZIENEND FLEVOLAND

‘DE NATUUR ALS LANDBOUWAREAAL’

Onderzoek naar productielandschappen
in de Flevopolder

MELANIE KONING
STEVEN MEIJER
HERMINEKE WELLEWEERD